ſiliari niſi ꝑ hominē deū. qui
mori poſſet. ꝑ cui9 iuſticiā deo
reſtitueret. qđ per pctm̄ hoīs
ꝑdiderat: ita angeli dāpnati
nō pn̄t ſaluari. niſi ꝑ angelū
deū qui mori poſſet. et q̄ ꝑ ſuā
iuſticiā deo repararet qđ alioꝝ
pctā abſtulerūt. Et ſicut hō
ꝑ aliū hominē. q̄ nō eēt eiuſ
dē generis. qm̄uis eiuſdē eēt na
ture nō debuit releuari: ita nl̄
lus āgelus ꝑ aliū angelū ſal
uari debet. qm̄uis oēs ſint eiuſ
dē nature: qm̄ nō ſt̄ eiuſdē generis.
ſicut hoīes. Nō enī ſic ſūt oēs
angeli de vno angelo q̄madmod̄
oēs hoīes de vno hoīe. Hoc q̄q;
remouet eoꝝ reſtauracōez: q2 ſi
cut ceciderūt nllo alio nocēte vt
caderent: ita nullo alio adiuuāte
ſurgere debēt. qđ illis eſt īpoſſi
bile. Aliter enī in dignitatē quā
habituri erāt nō pn̄t reſtitui.
qm̄ ſine auxilio ꝑ ꝑtatē quā
acceperant ſtetiſſent ī veritate ſi
nō peccaſſēt. Quapꝑter ſi quis
opinatur ſaluatoris nr̄i redēpcōez
vſq; ad alios aliqn̄ debē extendi.
rōnabilit̄ cōuīcitur: q2 irrōnabilit̄
decipit̄. Qđ nō dico. q̄ſi preciū mor
tis eius oīb; hoīm et angeloꝝ
pctīs ſua magtudīe nō ꝑualeat:
ſed qm̄ ꝑ ditoꝝ āgeloꝝ releuacōi
īmutabilis racio repugnat. Cap
xvij. Qr in hijs q̄ dcā ſt̄ veteris
et noui teſtamēti veritas pro
bata ſit.
Boſo

Racionabilia. et q̄b; nichil
ꝯtradici poſſit. que dicis
oīa m̄ videntur: et ꝑ vnius q̄ōnis
quā ꝓpoſuim9 ſolucionē. quicqđ
ī nouo veteriq; teſtamēto ꝯtinetur
ꝓbatū intelligo. Cū enī ſic ꝓbes
deū fieri hominē ex neccitate. vte
tiā ſi remoueantur pauca que de
nr̄is libris poſuiſti. vtpͦte de trib;
ꝑſonis. et de adā tetigiſti. nō ſo
lū iudeis. ſed ⁊ paganis ſola rō
ne ſatiſfacias. Et ipſe idē d9 hō
nouū condat teſtamentū. ⁊ vetꝰ
approbet: ſicut ipm̄ veracē eſſe
neccē ē confiteri: ita nichil qđ in illꝰ
ꝯtinetur veꝝ eē pt̄ aliqs diffiteri.
Anſelmus. Si qđ diximus quod
corrigendū ſit. nō renuo correp
cionē. ſi rōnabiliter fit: ſi aut̄ vi
tatis teſtīonio roboratur qđ nos
rōnabilr̄ īueniſſe exiſtimam9. de
o nō nb̄ attribuere debem9. Cui eſt
bn̄dcā in ſc̄la Amē.
Expliat lib bt̄i Anſelmi ſcd9 Cur
d9 hō. ꝑ man9 frīs henrici de w
denborch. alś de broichuyſen ad
laudē x̄. Anno dn̄i m. ccc. xxix. in
ꝑfeſto ſt̄i bartholomei apl̄i.
Qz ſacrm̄ altaris et figura ē q̄ntū ad
ꝑtīs ſpēz. et vini: et res ſt̄ q̄ntū
ad corpis x̄ vitatē. De ſacro eu.
Sunt q̄ ex ſcptaꝝ quib;dā
locis. munimentū er
roris ducere putauerūt.
dicētes in ſacrāmēto altaris vitatē
corpis et ſanguīs x̄ nō eē. ſ ꝑgīs
illius tm̄ et ſpēnē et figurā; ꝓpterea

et ſcͥptā aliq̄ aeis dicat id qd ī eu
kariſtia altaris ſumit̄ ꝑgine ēē illi⁹
qd in ꝑticipatiōe ihū papiet. Ñ
ꝓfecto ī hoc erroris laqueū nō in
ciderit. ſi vel ſacmēta dei recta et
humili fide ſuſciperent: d ſcͥptās ꝯue
nienti ītelligēcia tractaret. Nūc aūt
qr ī ſacris dei ſenſū ſuū fidei pfe
rūt: ī ſcͥptis ſacis ſanā interptacōis
formā tenē ꝯtēpnūt. Et fit vt ipē
ſmo vitatis āplius eos caligari
faciat: dū nō rcē ītellectꝰ errore ꝓ
ꝟitate miſceat. Nō tn̄ ſcͥpte viciū
nō ē. ſ legēciū. et nō intelligēciū
veritas: neqꝫ ſacrōꝝ dei ꝯfuſio. ſed
ꝯſumēciū ꝑuitas. Dicat ꝑ iſdō ſe
cuāt. tot māifeſtis ſentēcijs. et aſ
ſercōībꝫ nō dubijs q̄dā ambigua
pferētes: et magis mēdaciū q̄ vei
tatē eligētes. nō qr hoc ibi magis
dicebatꝰ. ſ qr hoc ab illꝰ magis cre
debat. Nō enī: Nūq̄ ideo ſacm̄
altaris vitas nō ē. qr figa. Ergo
mors ꝟi vitas nō ē. qr figura: et re
ſurrectio xp̄i vitas nō eſt. qr figura ē.
Nā et mortē ꝟi et ꝛſurrectiōꝫ et figu
ē et ꝑginē et ſilitudinē et ſacm̄
et exēplū aplꝰs māifeſte declāt. d.
xp̄s mortuꝰ ē ꝓ delictis nr̄is. et reſ
rexit ꝓpt iuſtificaciōꝫ nr̄āꝫ: ut pec
catis mortui. iuſti viuamꝰ. Et a
plꝰs petrꝰ dicat. Xp̄s paſſꝰ ē ꝓ nob
nob relinquēs exēplū: ut ſequami
veſtigia eiꝰ. Ergo mors ꝟi exemplū
fuit: ut pctō moriam: et ꝛſurrectio
exēplū fuit: ut iuſte viuam. Nū
q̄d ideo vitas nō fuit. Ergo xp̄s

ꝟē mortuꝰ nō ē. et ꝟē nō ſurrexit:
ſi mors eius vel ꝛſurrectio vera nō
fuit. Abſit. Nā de ipō ſcͥptū ē. Vē
lāguores nr̄os ipē tulit: et dolores
nr̄os ipē portauit. Ergo mors ꝟi vera
fuit. et ꝛſurrectio ꝟi vera et exēm fuit.
Sic ḡ ſacm̄ altaris ſilitudo eē nō
pt. et vitas. In alio q̄dē ſilitudo:
ī alio vitas. Tā eē in ſacō altaris
pāis et vini ſpēs. corporis ꝟi vitatē:
et grāꝫ ſpūalē. Nā cū ſit ꝟ vnū ſac
mentū: tā ibi diſcreta ꝓponūtur:
ſpēs viꝫ viſibilꝰ. et vitas corporis
et vitꝰ grē ſpūalꝰ. Aliud eī eſt vi
ſibilis ſpēs q̄ viſibilꝛ cernit: ali
ud ē veitas corporis et ſanguis. q
ſub viſibili ſpē īuiſibilꝛ credit:
atqꝫ aliud grā ſpūalꝰ. q cū corpe
et ſanguie et īuiſiblꝛ et ſpūalꝛ
ꝑcipit. Nō enī videmꝰ. ſpēs ē pa
nis et vini: qd aūt ſub ſpē illa
credimꝰ ꝟeꝝ corpꝰ et verus ſan
guis ꝟi qd pependit ī cruce. et qd
fluxit de latē: nec ꝓ pane et vi
nū corpꝰ et ſanguis tn̄ ſignificari cre
dimꝰ: ſed ſub ſpē pāis et vini ve
rū corpus et ꝟeꝝ ſanguis credimꝰ
ꝯſecrari: et ſpēs q̄dē viſibile ſac
mentū eē veri corporis et veri ſan
guis. corpꝰ aūt et ſanguis ſacm̄ eē
grē ſpūalꝰ. Et q̄madmodꝰ ſpēs illic
cernit. cuiꝰ res vl ſbſtāciā ibi eſſe
nō credi: ſic res veracit et ſbſta
cialit ꝑns credi. cuiꝰ ſpēs non
cernit. Vidi eī ſpēs pāis ī vini.
et ſbāa pāis et vini nō credit:
credi ſbāa corporis et ſanguis xp̄i.

et tamen species non cernitur. Secundum quod videtur
secundum speciem sacramentum est et figura illius
quod creditur secundum corporis veritatem sacramentum
est illius quod percipitur secundum gratiam spiritualem.
Sacramentum quoque altaris et eucharistia di
vina in vero corpore et sanguine domini nostri
Ihesu Christi ymago est secundum speciem panis et
vini in qua cernitur et res est secundum
substantie veritatem sue in qua creditur illa
atque percipitur. Et rursum quod nunc visi
biliter secundum sacramenti speciem et corpora
liter secundum carnis et sanguinis Christi veritatem et
Christum in altari sumimus sacramentum est
et figura. quod ipsum eundem invisibiliter et
spiritualiter secundum gratie infusionem et spiritus
sui participationem in corde sumere debe[mus].
Ergo divinissima eucharistia que in al
tari et secundum ~~et secundum~~ panis et vini
speciem. et secundum corporis et sanguinis vi
tatem visibiliter et corporaliter tractatur
sacramentum est et signum. et ymago in
visibilis et spiritualis participationis Ihesu:
que intus in corde per fidem et dilectionem
perficitur. ¶ Cur in specie panis et vini
Christus sacramentum corporis et sanguinis sui
instituit? Voluit enim sapientia dei que
se per visibilia manifestat. ostendere
quoniam ipsa animarum cibus et refectio est:
et propterea carnem assumptam in edulium
proposuit. ut per cibum carnis ad gustum
invitaret divinitatis. Hinc rursum
humana infirmitas contactum carnis in
assumptione horreret. consueto et prin
cipali edulii specie illam velavit. et
sic sumendam proposuit: ut sensus in
uno foveretur: et fides in altero edi
ficaretur. Fovetur in uno. dum solita

tamen et consueta percipit: edificatur
fides in altero. dum in eo quod videt.
quale sit illud quod non videt agnoscit.
Proponitur ergo species panis et vini. ut
doceatur plena et perfecta refectio esse in
sumptione corporis et sanguinis veritatis et divini
tate Christi. Plena autem refectio cibus et
potus ibi est. Cibi autem potusque panis et
vinum principalis substantia est. Et proponitur
species ex principali substantia refectionis.
ut in ea sumatur. et per eam veritas cor
poris et sanguinis esse sanctificetur: Sicut
ipse testatur dicens. Caro mea vere est
cibus: et sanguis meus vere est potus.
Neque tamen corporis et sanguinis sumptio
quia sola sine spirituali effectu salutem
non confert: ipse idem salvator ma
nifestat dicens. Caro nichil prodest:
spiritus est qui vivificat. Unitas ergo et
plenitudo spiritualis refectionis perficitur:
que in corpore et sanguine Christi per
speciem panis et vini significatur.
In preparatione autem gratie et infusi
one interne et eterne refectionis per
ficitur. Hic quidem cum tria ibi unum
sit. in primo quidem signum invenitur
secundi: in secundo autem causa tercii: in tercio
vero virtus secundi et veritas primi. Et hec
tria in uno sunt: et unum sacramentum.
Claret itaque quod divinissime eucharis
tie assumptio sacramentum est. et ymago
participationis Ihesu. Quia hoc quod eius
sacramentum est. percipimus signum est
quod ei spiritualiter uniri debemus. Ipsa
autem eucharistia. id est bona gratia.
ipsa scilicet hostia sacra divinissima vo
catur: quoniam divinos facit et participes

diuinitatis. eos qui se digne preparant. Et quia ipsa signum et virtus est. quia vere caro christi sub specie panis sumitur. et in carne eius digne suscepta. ipsius etiam diuinitatis susceptio et participacio et consorcium condonatur. propterea diuinissima et sacratissima. et sanctificans sanctificacio omnia et sancta. Talis intelligencia est mutacio panis et vini in corpus christi. Per verba sanctificacionis vera panis et vera vini substancia in verum corpus et sanguinem christi conuertitur: sola specie panis et vini remanente. et diuina in substanciam transeunte. Conuersio autem ipsa non secundum vnionem. sed secundum transicionem credenda est. Non enim nequaquam essencia in essencie augmentum accedit. vt per id quod accedit id quod accedit maius fiat. sed transicione. vt id quod accedit cum illo ad quod accedit vnum fiat. Nec sic in pane corpus christi consecrari dicimus. vt de pane corpus christi esse incipiat. ne quasi nouum corpus subito factum de mutata essencia sub in idipsum corpus verum essenciam. nec ipsam substanciam panis et vini in nichilum redactam. quia desinit esse quod fuit. sed mutacio panis cepit esse aliud quod non fuit. Et ipsum quod cepit esse. ex ea esse non accepit. quia panis fuit. sed ipsa eius esse accepit. quando desinit esse quod fuit. Hec expressius distinximus. propter eos qui ex sua vane fidei preiudicium faciunt: et sensu suo credentes asserere nituntur. vel hoc esse solum quod cernitur. vel tale esse quod creditur: hoc est. quod sola panis et vini species cernitur. solam ibi esse panis et vini substanciam. vel quia ibi diuina corporis et sanguinis christi creditur passibiliter et in esse speciem et qualitatem panis et vini que cernitur: quasi non possit species apparere cuius non sit substancia. vel substanciam latere cuius non appareat forma.

Explicit eodem die quo supra ad laudem christi ihesu.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUESSELDORF

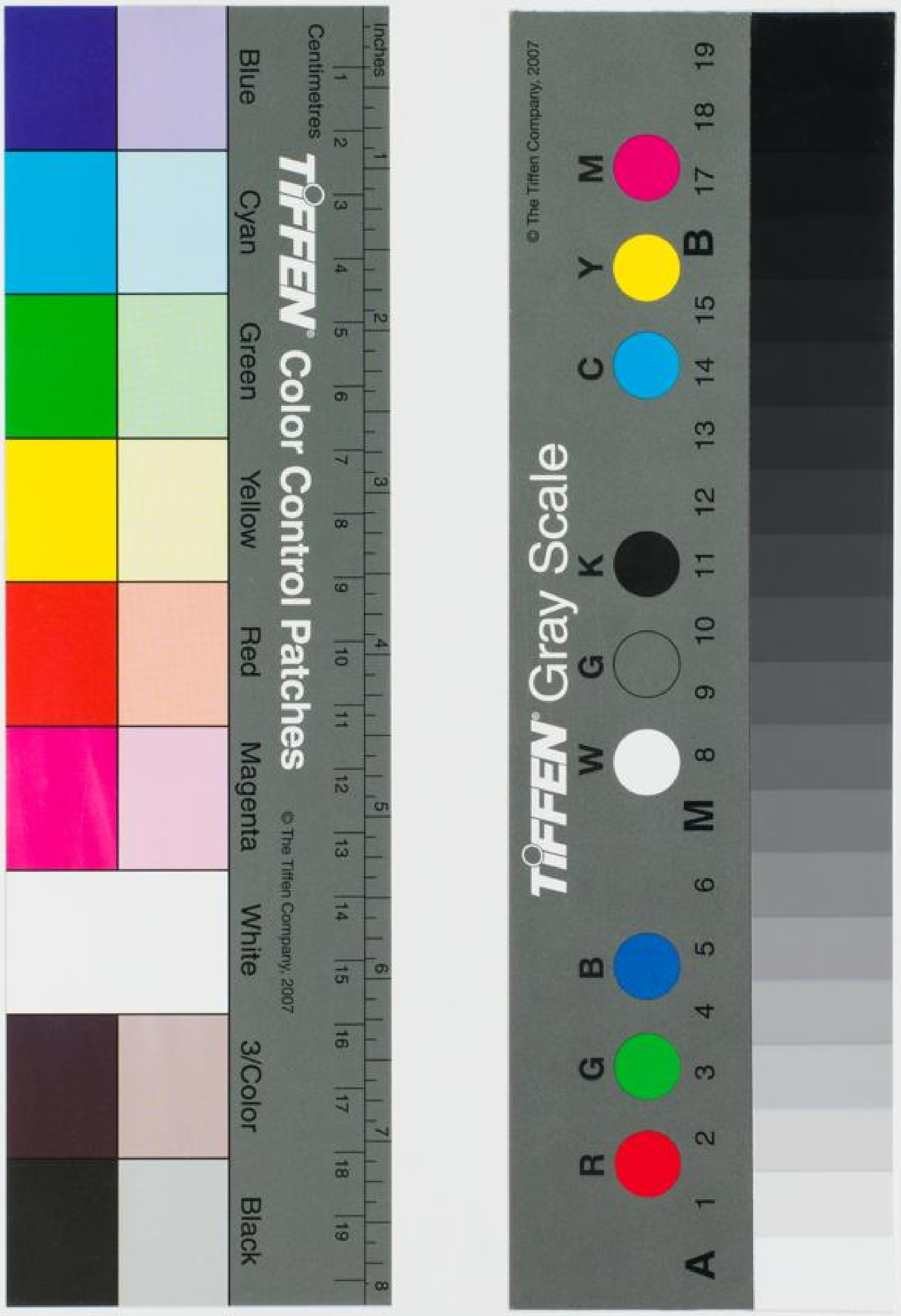

Tiffen Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Inches
Centimetres
© The Tiffen Company, 2007
Tiffen Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007